

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Sote-maakuntien rahoitus

VM / Kunta- ja aluehallinto-osasto

Sote-uudistus

Esityksen rakenne

- Rahoituksen määräytyminen koko maan tasolla ja rahoituksen tarkistaminen
- Sote-maakuntien laskennallinen rahoitusmalli
- Siirtymäkausi
- Arviolaskelmia sote-maakuntien rahoituksesta

Rahoituksen määräytyminen koko maan tasolla ja rahoituksen tarkistaminen

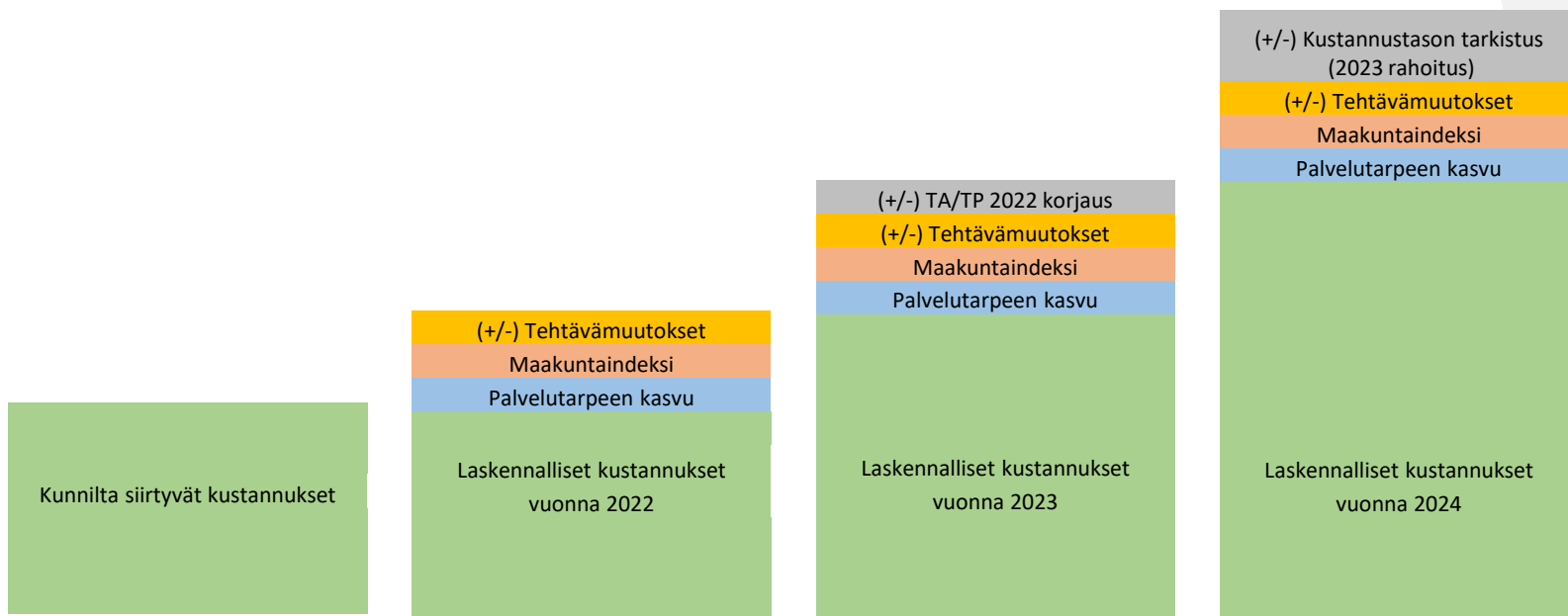
Rahoituksen tason määräytyminen koko maan tasolla ja rahoituksen tarkistaminen 1/3

- Sote-maakuntien valtion rahoituksen koko maan taso vuonna 2023 perustuu kunnista siirtyvien sote-palveluiden ja pelastustoimen kustannuksiin.
- Kustannuksia määritettäessä käytetään kunnittaisia vuoden 2021 tilinpäätöstietojen ja vuoden 2022 talousarviotietojen keskiarvoja. Koko maan tasolla kustannukset skaalataan vuoden 2022 tasoon.
- Vuoden 2024 rahoituksen taso tarkistetaan kuntien vuoden 2022 tilinpäätöstietojen perusteella.
- Kustannusten siirto perustuu näin toteutuneisiin tilinpäätöstietoihin.

Rahoituksen tason määräytyminen koko maan tasolla ja rahoituksen tarkistaminen 2/3

- Koko maan rahoituksen tasossa otetaan vuosittain **etukäteen** huomioon seuraavat tekijät:
 - 1) **Sote-palvelutarpeen arvioidusta kasvusta huomioidaan 80 %** (kahtena ensimmäisenä vuotena 100 %; ei koske pelastustoimen rahoitusta)
 - 2) **Kustannustason arvioitu muutos perustuu maakunnan kustannusindeksiin** (Maakuntaindeksissä ansiotasoindeksin paino on 60 %, kuluttajahintaindeksin 30 % ja maakuntatyönantajan sosiaaliturvamaksun muutoksen 10 %)
 - 3) **Sote-maakuntien järjestämisvastuulle kuuluvien tehtävien laajuuden tai laadun muutos**
- Tämän lisäksi sote-maakuntien rahoituksen taso tarkistetaan **jälkikäteen**, mikä takaa sen, että laskennalliset kustannukset eivät erkane todellisista kustannuksista.

Rahoituksen tason määräytyminen koko maan tasolla ja rahoituksen tarkistaminen 3/3

Vuosi 2022

Vuosi 2023

Vuosi 2024

Vuosi 2025 **Sote-uudistus**

Maakunnan lisärahoitus

- Yksittäisellä maakunnalla on oikeus *lisärahoitukseen*, jos rahoituksen taso ei muutoin turvaa PL 19 §:n 3 momentissa tarkoitettujen riittävien sote-palvelujen sekä pelastustoimen palvelujen saatavuutta maakunnassa.
- Lisärahoitusta koskevaan päätökseen voidaan ottaa ehtoja palvelujen vaikuttavuutta, laatua, määrää tai järjestämisen tehokkuutta koskien.
- Maakunnan saama lisärahoitusta ei oteta huomioon kyseisen maakunnan seuraavan vuoden rahoitusta korottavana tekijänä.
- Lisärahoitus ei suoraan vaikuta maakuntien koko maan rahoituksen tasoon seuraavana vuonna, mutta se nostaa osaltaan jälkikäteen tehtävässä kustannusten tarkistuksessa huomioon otettavia maakuntien toteutuneita kustannuksia.
- Lisärahoitusta voidaan myöntää maakunnan hakemuksesta tai valtiovarainministeriön, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön tai sisäministeriön aloitteesta.
- Toistuva lisärahoituksen saaminen voi johtaa maakunnan arviointimenettelyyn (2 kertaa kolmen peräkkäisen tilikauden aikana).

Sote-maakuntien laskennallinen rahoitusmalli

Yleistä

- Sote-maakuntien rahoitus on laskennallista ja yleiskatteista.
- Laskennallinen rahoitusmalli koostuu **sote-tehtävien** ja **pelastustoimen tehtävien** rahoitusmalleista.
- Laskennallisuus kannustaa tehokkuuteen, ja yleiskatteisuus turvaa sote-maakunnan itsehallinnon rahoituksen kohdentamisessa.
- Laskennallisen rahoituksen määräytymistekijöiden painot kiinnitetään ensimmäiseksi vuodeksi, minkä jälkeen niitä muutetaan tehtävämuutosten ja määräytymistekijöiden muutosten perusteella.

Sote-tehtävien määräytymistekijät 1/2

- **Sote-tehtävien** laskennallinen rahoitus on pitkälti tarveperusteinen (81,6 %), ja se perustuu [THL:n tutkimukseen](#) (Häkkinen ym. 2020, ks. tarkemmin seuraava dia).
- Sote-palvelutarpeen lisäksi laskennallisessa mallissa otetaan huomioon erilaisia maakuntien olosuhteita kuvaavia määräytymistekijöitä (4 %).
- Tämän lisäksi rahoitus koostuu asukasperusteisesta (13,4 %) osasta ja hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä kuvaavasta kertoimesta (1 %).

Sote-tehtävien määräytymistekijät 2/2

- Maakuntien väestön **laskennallinen sote-palvelutarve** perustuu THL:n tuoreeseen tutkimukseen (Häkkinen ym. 2020).
 - Tutkimus perustuu laajoihin yksilötason rekisteriaineistoihin.
 - Tutkimuksessa lasketaan regressiomallit terveydenhuollolle, vanhustenhuollolle ja sosiaalihuollolle.
 - Tutkimuksen perusteella on valittu ne kustannuksia selittävät tekijät, jotka selittävät terveydenhuollon, vanhustenhuollon ja sosiaalihuollon kustannuksia tilastollisesti merkitsevästi.
 - Tutkimuksen mukaan sote-kustannuksia selittäviä sairauksia on reilut 50. Tutkimus huomioi myös sosioekonomisia tekijöitä, kuten tulotaso ja koulutusta.

Pelastustoimen tehtävien määräytymistekijät

- **Pelastustoimen tehtävien** laskennallinen rahoitus muodostuu kolmesta eri määräytymistekijästä.
- Suurin osa rahoituksesta (65 %) määräytyy asukasperusteisuuden kautta.
- Pelastustoimen tarvetta kuvaavan riskikertoimen kautta määräytyy 30 % rahoituksesta.
- Pelastustoimen olosuhteita kuvaavan tekijän (vesistöt huomioiva asukastiheys) kautta kohdennetaan puolestaan 5 % rahoituksesta.

Sote-maakunnan yleiskatteinen rahoitus 1/2

- Sote-maakunnan **yleiskatteinen** laskennallinen rahoitus määräytyy siis:
 - maakuntien sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävien palvelutarvetta kuvaavien tekijöiden kautta (n. **80,4 %**)
 - asukasperusteisuudesta (n. **14,6 %**)
 - olosuhdetekijöistä (n. **4 %**) sekä
 - hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kriteeristä (n. **1 %**)

Sote-maakunnan yleiskatteinen rahoitus 2/2

Määräytymistekijät	Osuus sote-palveluiden rahoituksesta	Osuus pelastustoimen rahoituksesta	Osuus sote-maakuntien yhteenlasketusta rahoituksesta
Asukasperusteisuus	13,424 %	65,000 %	14,622 %
Sosiaali- ja terveydenhuollon tarvetekijät, josta	81,600 %		79,705 %
Terveydenhuolto	48,274		47,152
Vanhustenhuolto	16,141		15,767
Sosiaalihuolto	17,185		16,786
Pelastustoimen riskitekijät		30,000 %	0,697 %
Asukastiheys	1,500 %	5,000 %	1,581 %
Vieraskielisyys	2,000 %		1,954 %
Kaksikielisyys	0,350 %		0,342 %
Saaristoisuus	0,113 %		0,110 %
Saamenkielisyys	0,013 %		0,013 %
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	1,000 %		0,977 %

Siirtymäkauden rahoitus (2023-2027)

Siirtymäkauden rahoitus

- Uudistuksen voimaantulovuotena siirrytään suoraan täysimääräiseen laskennalliseen rahoitusmalliin, jolloin tarvetekijöiden muutos otetaan heti huomioon täysimääräisesti.
- Siirtymätasasta tarkastellaan koko yleiskatteellisen laskennallisen rahoituksen osalta.
- Vuosittainen rahoituksen muutos nykytilanteeseen verrattuna siirtymäkaudella on enintään:
 - 1. vuosi: 0 euroa/as
 - 2. vuosi: +/- 10 euroa/as
 - 3. vuosi: +/- 30 euroa/as
 - 4. vuosi: +/- 60 euroa/as
 - 5. vuosi: +/- 90 euroa/as
 - 6. vuosi: +/- 120 euroa/as
 - 7. vuosi: +/- 150 euroa/as (toistaiseksi pysyvä siirtymätasaus)
- Enimmäismuutoksen ylittävä osuus tasataan toistaiseksi pysyvällä siirtymätasauksella.

Arviolaskelmia sote-maakuntien rahoituksesta

Arviolaskelmia sote-maakuntien rahoituksesta

- Arviolaskelmat on tehty kuntien ilmoittamien tietojen perusteella (tilinpäätösennakko 2019 ja talousarvio 2020). Tiedot löytyvät [tutkihallintoa.fi](https://www.tutkihallintoa.fi) sivuilta.
- Tietojen perusteelta lasketaan kunnilta siirtyvien sote-kustannusten keskiarvo, joka korotetaan vuoden 2020 tasoon (**19 075 M€**). Tästä vähennetään ympäristöterveydenhuollon kustannus (75 M€) ja kuntien rahoitusosuus työmarkkinatuesta (386 M€).
- Maakuntien **sote-tehtävien** rahoitus on siten **18 614 M€** (3 392 €/as).
- Kuntien **pelastustoimen tehtävien** kustannukset vuoden 2020 tasossa ovat **443 M€** (81 €/as).
- **Maakuntien yleiskatteinen rahoituspohja on siten 19 056 M€** (3 472 €/as).
- Määräytymistekijät perustuvat vuoden 2018 tilastotietoihin.

Arviolaskelmia sote-maakuntien rahoituksesta – sote-tehtävien rahoitus (€/as)

Maakunta	Asukas- perusteisuus	Terveydenhuollon palvelutarve	Vanhustenhuollon palvelutarve	Sosiaalihuollon palvelutarve	Vieraskielisyys- kerroin	Kaksikielisyys- lisä	Asukastiheys- kerroin	Saaristoisuus- lisä	Hyte- kerroin	Saamelaisuus- lisä	Laskennallinen rahoitus	Siirtyvä sote-kustannus	Muutos
Helsinki	455	1 467	395	452	150	15	0	0	36	0	2 970	3 191	-221
Vantaa ja Kerava	455	1 465	260	463	170	6	1	0	39	0	2 860	2 795	64
Länsi-Uusimaa	455	1 416	277	408	120	32	8	0	33	0	2 749	2 948	-198
Itä-Uusimaa	455	1 590	478	485	54	76	26	0	39	0	3 201	3 009	192
Keski-Uusimaa	455	1 521	345	468	48	0	8	0	36	0	2 882	3 036	-154
Varsinais-Suomi	455	1 672	556	560	68	15	21	28	30	0	3 405	3 432	-27
Satakunta	455	1 717	675	647	33	0	33	0	47	0	3 609	3 577	32
Kanta-Häme	455	1 743	640	614	39	0	28	0	30	0	3 548	3 349	200
Pirkanmaa	455	1 644	525	543	46	0	24	0	32	0	3 269	3 320	-50
Päijät-Häme	455	1 765	718	647	49	0	25	0	28	0	3 688	3 363	324
Kymenlaakso	455	1 790	760	666	58	2	25	0	34	0	3 791	3 935	-144
Etelä-Karjala	455	1 734	682	614	58	0	38	0	33	0	3 615	3 587	28
Etelä-Savo	455	1 873	849	770	31	0	87	14	30	0	4 109	4 052	57
Pohjois-Savo	455	1 835	738	722	29	0	67	8	36	0	3 890	3 982	-92
Pohjois-Karjala	455	1 851	745	778	35	0	105	0	30	0	3 999	3 608	390
Keski-Suomi	455	1 682	597	639	32	0	54	0	28	0	3 487	3 291	196
Etelä-Pohjanmaa	455	1 801	782	678	20	0	66	0	36	0	3 838	3 703	136
Pohjanmaa	455	1 538	543	498	66	131	39	19	33	0	3 321	3 506	-185
Keski-Pohjanmaa	455	1 727	646	668	28	23	68	0	38	0	3 653	3 473	180
Pohjois-Pohjanmaa	455	1 598	527	694	27	0	82	1	33	0	3 418	3 314	105
Kainuu	455	1 829	868	791	26	0	255	0	40	0	4 265	4 225	39
Lappi	455	1 750	693	776	27	0	479	0	33	14	4 227	4 050	177
Manner-Suomi	455	1 637	547	583	68	12	51	4	34	0,46	3 392	3 392	0
%-osuus rahoituksesta	13,424 %	48,274 %	16,141 %	17,185 %	2,000 %	0,350 %	1,500 %	0,113 %	1,000 %	0,013 %			
			Sote-palvelutarpeen kautta	81,60 %								Min	-221
												Maks	390

Arviolaskelmia sote-maakuntien rahoituksesta – pelastustoimen tehtävien rahoitus (€/as)

Maakunta	Asukas- perusteisuus	Asukastiheys- kerroin	Pelastustoimen riskikerroin	Laskennallinen rahoitus	Siirytävä Pelan kustannus	Muutos
Helsinki	52	0	11	64	65	-1
Vantaa ja Kerava	52	0	23	75	51	24
Länsi-Uusimaa	52	1	22	76	71	4
Itä-Uusimaa	52	3	24	79	106	-26
Keski-Uusimaa	52	1	27	80	77	3
Varsinais-Suomi	52	3	28	83	75	8
Satakunta	52	3	33	89	102	-13
Kanta-Häme	52	2	29	83	75	9
Pirkanmaa	52	2	24	78	78	-0
Päijät-Häme	52	2	30	84	96	-12
Kymenlaakso	52	3	35	90	97	-7
Etelä-Karjala	52	3	31	87	102	-15
Etelä-Savo	52	8	30	90	95	-5
Pohjois-Savo	52	5	24	82	82	-0
Pohjois-Karjala	52	8	27	87	80	7
Keski-Suomi	52	4	26	83	95	-12
Etelä-Pohjanmaa	52	4	30	87	97	-11
Pohjanmaa	52	6	19	78	82	-4
Keski-Pohjanmaa	52	8	42	102	101	1
Pohjois-Pohjanmaa	52	6	18	76	73	3
Kainuu	52	20	30	102	102	0
Lappi	52	33	25	111	99	11
Manner-Suomi	52	4	24	81	81	0
%-osuus rahoituksesta	65,000 %	5,000 %	30,000 %			
					min	-26
					maks	24

Arviolaskelmia sote-maakuntien rahoituksesta – yleiskatteinen rahoitus (€/as)

Maakunta	Asukas- perusteinen	Terveystuhoon palvelutarve	Vanhustenhuollon palvelutarve	Sosiaalihuollon palvelutarve	Vieraskielisyys- kerroin	Kaksikielisyys- lisä	Asukastiheys- kerroin	Saaristoisuus- lisä	Saamelaisuus- Hyte	lisä	Pelastustoimen riskikerroin	Laskennallinen rahoitus	Siirtyvät kustannukset	Muutos
Helsinki	508	1 467	395	452	150	15	0	0	36	0	11	3 033	3 256	-222
Vantaa ja Kerava	508	1 465	260	463	170	6	1	0	39	0	23	2 935	2 847	88
Länsi-Uusimaa	508	1 416	277	408	120	32	9	0	33	0	22	2 825	3 019	-194
Itä-Uusimaa	508	1 590	478	485	54	76	29	0	39	0	24	3 281	3 115	165
Keski-Uusimaa	508	1 521	345	468	48	0	8	0	36	0	27	2 962	3 113	-151
Varsinais-Suomi	508	1 672	556	560	68	15	23	28	30	0	28	3 488	3 507	-19
Satakunta	508	1 717	675	647	33	0	36	0	47	0	33	3 698	3 679	19
Kanta-Häme	508	1 743	640	614	39	0	30	0	30	0	29	3 632	3 423	208
Pirkanmaa	508	1 644	525	543	46	0	25	0	32	0	24	3 347	3 398	-50
Päijät-Häme	508	1 765	718	647	49	0	27	0	28	0	30	3 772	3 459	313
Kymenlaakso	508	1 790	760	666	58	2	28	0	34	0	35	3 881	4 032	-151
Etelä-Karjala	508	1 734	682	614	58	0	41	0	33	0	31	3 702	3 689	13
Etelä-Savo	508	1 873	849	770	31	0	95	14	30	0	30	4 199	4 147	53
Pohjois-Savo	508	1 835	738	722	29	0	72	8	36	0	24	3 972	4 065	-92
Pohjois-Karjala	508	1 851	745	778	35	0	112	0	30	0	27	4 085	3 688	397
Keski-Suomi	508	1 682	597	639	32	0	58	0	28	0	26	3 570	3 386	184
Etelä-Pohjanmaa	508	1 801	782	678	20	0	70	0	36	0	30	3 925	3 800	125
Pohjanmaa	508	1 538	543	498	66	131	45	19	33	0	19	3 399	3 588	-189
Keski-Pohjanmaa	508	1 727	646	668	28	23	76	0	38	0	42	3 755	3 574	181
Pohjois-Pohjanmaa	508	1 598	527	694	27	0	89	1	33	0	18	3 495	3 387	108
Kainuu	508	1 829	868	791	26	0	275	0	40	0	30	4 366	4 327	39
Lappi	508	1 750	693	776	27	0	512	0	33	14	25	4 338	4 149	189
Manner-Suomi	508	1 637	547	583	68	12	55	4	34	0,5	24	3 472	3 472	0
%-osuus rahoituksest	14,622 %	47,152 %	15,767 %	16,786 %	1,954 %	0,342 %	1,581 %	0,110 %	0,977 %	0,013 %	0,697 %			
													min	-222
													maks	397
		Palvelutarpeen kautta		80,401 %										

Arviolaskelmia sote-maakuntien rahoituksesta - yhteenveto

- Sote-maakuntalaskelmia päivitetään vielä useaan kertaan ennen uudistuksen voimaantuloa.
- Laskelmat ovat alustavia ja niihin tulee suhtautua poikkeuksellisen varauksellisesti koronakriisin vaikutusten takia.
- Seuraavan kerran arviolaskelmia päivitetään syyskuussa 2020, jolloin saadaan vuoden 2019 lopulliset tehtäväkohtaiset kustannustiedot.
- Laskelmia päivitetään kaksi kertaa vuodessa. Helmi-maaliskuussa päivitetään kustannuspohja sekä määräytymistekijät. Syys-lokakuussa tehdään tarkistus kustannuspohjaan toteutuneen tiedon perusteella.

Lisätiedot

Finanssineuvos Markku Nissinen, puh. 0295 530 314

Neuvotteleva virkamies Miikka Vähänen, puh. 0295 530 341

Erityisasiantuntija Jenni Jaakkola, puh. 0295 530 493

etunimi.sukunimi@vm.fi

VM / Kunta- ja aluehallinto-osasto